

Inrättande av programmet för agil och snabb försvarsinnovation (AGILE)

Försvarsdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2026) 135 Celexnummer 52026PC0135

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om inrättande av programmet för agil och snabb försvarsinnovation (AGILE)

Sammanfattning

AGILE (Programme for Agile and Rapid Defence Innovation) är ett förslag som kommissionen lade fram den 25 mars. Syftet är att inrätta ett nytt program för snabb och flexibel försvarsinnovation med en budget på 115 miljoner euro. Programmet ska bland annat påskynda utveckling och testning av banbrytande tekniker såsom artificiell intelligens, kvantteknik och drönare med särskilt fokus på stöd till små och medelstora företag. Programmet ska enligt plan vara operativt från början av 2027. Det riktas främst till enskilda företag, så kallade start-ups och scale-ups, etablerade inom unionen eller tredjeland som har partneravtal med EU. Det ska även finnas möjlighet att attrahera företag etablerade utanför EU genom villkorat deltagande.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag om att inrätta ett program för snabb och flexibel försvarsinnovation och delar mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget kommissionens målbild och ambition att påskynda utveckling och testning av banbrytande försvarsinnovationer och främja deras spridning på marknaden.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Innovationscyklerna inom försvarssektorn accelererar med en betydligt högre hastighet än tidigare. Framväxande och banbrytande teknik inom områden som artificiell intelligens (AI), kvantteknik, robotteknik, cyberteknik och rymdteknik är avgörande för militär effektivitet. Samtidigt blir nya försvarsaktörer (särskilt små och medelstora företag och nystartade företag, inklusive de som kommer från den civila sektorn) en betydande drivkraft för omvandlingen av EU:s försvarsindustri. Genom att möjliggöra snabbare innovationscykler, större flexibilitet, kostnadseffektiva lösningar och nya operativa koncept omformar dessa aktörer hur innovativ försvarsteknik och -produkter utvecklas och införs.

Trots detta står försvarsinnovationer med betydande utvecklingspotential, särskilt sådana som kommer från civil teknik eller småföretag, ofta inför stora utmaningar med att överbrygga

steget mellan utveckling och operativ driftsättning. Detta kan försena banbrytande lösningar, begränsa framväxten av nya försvarsaktörer och försena omsättningen av innovation till förmåga för väpnade styrkor.

För att bemöta detta föreslog kommissionen i färdplanen för EU:s försvarsindustris omvandling att ett program för snabb och agil försvarsinnovation behövde inrättas. Programmet är tänkt som ett kompletterande instrument till försvarsfonden EDF och det europeiska programmet för försvarsinnovation EUDIS, liksom andra EU-försvarsprogram. För företag som redan har engagerat sig i EU:s försvarsprogram, såsom EUDIS Hackathons eller företagsacceleratorn, skulle AGILE vara ett naturligt nästa steg, för att snabbt få ut lösningar på marknaden. EDF erbjuder i sin tur en mer långsiktig väg genom att integrera dessa företag i ett bredare försvarsindustriellt samarbete, paneuropeiska leveranskedjor och hållbara partnerskap inom forskning och utveckling. De två instrumenten är således kompletterande till sin utformning.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen föreslår att ett program inrättas som ska syfta till att stödja snabba innovationscykler, möjliggöra för högre risktagande och främja snabb leverans av operativt relevanta lösningar. Programmet ska vara utformat som ett snabbt, flexibelt

och målinriktat stöd, särskilt för små och medelstora företag och nystartade företag, inklusive sådana som kommer från den civila sektorn. Kommissionen föreslår en total summa om 115 miljoner euro inom nuvarande programperiod.

Programmet syftar till att främja snabb leverans av operativt relevanta lösningar inom den nuvarande fleråriga budgetramen. AGILE-programmet kan även ses som ett testprogram för några av de förslag som förekommer inför nästa långtidsbudget.

Eftersom AGILE-programmet syftar till att stödja innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri föreslås endast aktörer som är etablerade i EU eller i associerade tredjeländer och inte kontrolleras av icke-associerade tredjeländer eller av aktörer i icke-associerade tredjeländer vara berättigade till stöd. För att skydda unionens och medlemsstaternas väsentliga säkerhets- och försvarsintressen föreslås dessutom att krav ställs på att mottagares och underleverantörers infrastruktur, tillgångar med mera ska vara belägna på en medlemsstats eller ett associerat tredjelands territorium. Mottagarna föreslås dessutom ha sina verkställande ledningsstrukturer i EU eller i ett associerat tredjeländ.

1.3 Gällande svenska regler och förslagens effekt på dessa

Regeringen analyserar för närvarande förslagens eventuella effekt på svensk lagstiftning, inklusive grundlagarna, samt dess

förenlighet med uppdelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna enligt EU-fördragen.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte medföra effekter på EU-budgeten.

Budgeten för AGILE finansieras helt genom interna omfördelningar inom den nuvarande fleråriga budgetramen. Resurserna kommer att hämtas från befintliga program med koppling till försvarsindustrin och rymden, särskilt den europeiska försvarsfonden (EDF), programmet för den europeiska försvarsindustrin (EDIP) och EU:s rymdprogram.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens förslag om att inrätta ett program för snabb och flexibel försvarsinnovation och delar mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget kommissionens målbild och ambition att påskynda utveckling och testning av banbrytande försvarsinnovationer och deras spridning på marknaden.

Förslaget passar väl in med övriga initiativ inom försvarsinnovationsområdet. Framför allt är det förslagets identifiering av nytta med innovativa lösningar som huvudfokus som bedöms som mycket positivt. Förslaget riktar sig till icke-

traditionella aktörer inom försvarsindustrin och framför allt små och medelstora företag inklusive innovativa *start-ups* och *scale-ups*, vilket överensstämmer med uppdraget att stödja innovation för Ukraina.

Regeringen avser verka för att deltagandereglerna i förslaget är i linje med deltaganderegler i andra försvarsindustriella program för försvarsmarknaden.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

I samband med att kommissionen presenterade förordningsförslaget om AGILE välkomnades förslaget övergripande av flera medlemsstater. Flera uttryckte ett brett intresse för programmets syfte och funktion men även betydande osäkerheter rörande finansiering, styrning, behörighetsregler och programmets praktiska genomförande.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Förordningsförslaget har inte remitterats.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har åberopat artikel 173 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som rättslig grund för förslaget.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Regeringen delar kommissionens bedömning om att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen har lagt fram den nya förordningen om inrättande av programmet för agil och snabb försvarsinnovation för rådet och Europaparlamentet för antagande enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Förordningsförslaget kommer att behandlas i rådsarbetsgruppen för försvarsindustri under våren och sommaren 2026. Möten för förhandling av förslaget har hållits regelbundet sedan den 31 mars 2026.

Kommissionen och det cypriotiska ordförandeskapets målsättning är att slutföra förhandlingar om ett rådsmandat under första

halvan av 2026. Därefter följer trepartssamtal mellan Rådet, Kommissionen och EU-parlamentet. Programmet bedöms kunna vara operativt från början av 2027.

4.2 Fackuttryck och termer